

BOEK
recensie

Boekrecensie Religie

Deze herbergiers vertellen
aanstekelijk over de
spirituele file naar SantiagoArno Cuppen en Huberta Wiertsema
Reizen langs de Sterrenweg. Vrij & verbonden.
Zilt, 224 blz., € 24,99

★★★

Marijke Laurens 25 oktober 2023

De schrijvers

Huberta Wiertsema en haar partner Arno Cuppen kennen elkaar van scouting en werkten ooit overvolle dagen en weken als duizendpotige speltherapeut respectievelijk ambtenaar. Maar toen ze de bedevaartroute naar

Santiago de Compostella hadden gelopen, de *camino*, besloten ze in 2002 het roer om te gooien en aan de voet van de Franse Pyreneeën een niet-religieuze non-profitpelgrimsberg te beginnen.

Wilt u elke week de Boeken nieuwsbrief van Trouw ontvangen via e-mail?

E-mail

Verstuur

De thematiek

In *Reizen langs de Sterrenweg* doen ze minutieus verslag van hun belevenissen van de afgelopen twintig jaar. Want u begrijpt, er ligt een hobbelig en nauwelijks bewegwijzerd pad tussen zo'n ingeving uit 2002 en het moment dat je je eerste gast kunt begroeten.

Welke plek voelt goed? Waar is het betaalbaar? Werken de Franse ambtenarij en de elektriciën een beetje mee? Laat je je inkomsten over aan de goedgeefsheid van de logés of vraag je een vast tarief? Hoe stuur je je vrijwilligers aan?

Natuurlijk zit er van alles tegen (lekkage, bedwantsen), maar toch wordt L'Esprit du Chemin verbazend snel een drukbezette herberg en internationale ontmoetingsplaats. Tot het succes het stel in 2013 boven het hoofd groeit. Het wordt steeds drukker en toeristischer op de *camino*, de pelgrims worden steeds veeleisender (Wat? Geen wifi? Geen bagagevervoer?) en ook het ijzeren dagritme breekt op. De zaak dus maar verkopen en loslaten? Het valt nog niet mee. Maar sinds 2014 drijven de schrijvers een nieuwe herberg aan een rustiger stuk van de *camino*, in de Morvan. En hebben ze weer tijd voor zichzelf, waarachtiger gastvrijheid en de naderende ouderdom.

Interessantste uitstapje

Wiertsema en Cuppen vertellen uiteraard het nodige over de geschiedenis van deze wereldberoemde, ooit zo christelijke pelgrimsroute, die tot voor kort ook een politieke betekenis had. Zo zou Sant Iago (de heilige Jacobus) indertijd postuum op zijn paard zijn geklommen om de islam uit Iberia te verdrijven. Ook spande generaal Franco hem tijdens de Spaanse Burgeroorlog voor zijn katholieke strijdwagen. Die politieke lading is er inmiddels vanaf, net als traditioneel religieuze elementen als gebed en boetedoening: nog maar 17 procent van de huidige pelgrims gaat op pad om zijn geloof te belijden.

Tegenwoordig is het de gemiddelde caminoganger vooral te doen om zich individueel te 'herbronnen', 'thuis te komen bij zichzelf' en de ontmoeting met anderen. Of, in geval van Wiertsema en Cuppen, om de spirituele, 'diepe' ervaring van de zeven fasen ('etappes') van de Reis van Betekenis, die veel ruimte biedt voor voortekens, symboliek en eigen rituelen. Mooi voorbeeld van dat laatste: hun sympathieke gewoonte om op het hoofdkussen van elke nieuwe gast een briefje met diens naam erop te leggen, waardoor die zich ook in den vreemde gezien voelt.

Mooiste zin

'Wij gaan de weg niet zelf, de weg komt bij ons langs.'

Redenen om dit boek niet te lezen

Er zijn al heel veel boeken over de camino geschreven: Paul Coelho, Shirley MacLaine en Herman Vuijsje gingen Wiertsema en Cuppen voor en u kunt voor de NS-publieksprijs van dit jaar zelfs al op een geëngageerde thriller met die titel stemmen. Er zal inderdaad nog niet vaak door herbergiers over geschreven zijn en hun verhaal voegt zeker iets toe. Maar of de wereld nu zit te wachten op alle persoonlijke ontboezemingen, overwegingen en emoties uit dit wijf-document?

Redenen om dit boek wel te lezen

Mocht u een van de 33.000 pelgrims zijn die de afgelopen twintig jaar te gast waren in L'Esprit du Chemin, of anderszins met het stel bevriend zijn, dan is dit natuurlijk een prachtig souvenir. Ook liefhebbers van het tv-programma *Ik vertrek* kunnen hun hart eraan ophalen.

Hulde verder voor de vormgeving van Astrid Sibbes: daar kunnen menige Facebookpagina en reisblog nog een pixel aan zuigen. Een aanstekelijk boek ook: mijn trekkersbenen begonnen prompt te kriebelen. Maar dat wordt dan toch eerder een stevig vijfsterren-ommetje door de Achterhoek, Twente of Anatolië, want in de spirituele file naar Santiago heb ik, weet ik dankzij Wiertsema en Cuppen, echt niets te zoeken.

Boekrecensies >

- [Gedreven maar wijdlopg verdedigt Riemen de hoge cultuur](#)
- [Ook kinderen die nu opgroeien zijn bokfonten, is de conclusie van 'Leven doet hopen'](#)
- [Met 'De Caesarroute' door het Jekerdal](#)

Bestel hier >>

Recensies

Net binnen MEER >

Liveblog Oorlog in Oekraïne
Oekraïne schort graantransporten over Zwarte Zee tijdelijk op

Analyse Inflatie
Geen nieuwe renteverhoging in de eurozone, maar blijft dat ook zo?

Verenigde Staten
Meerdere slachtoffers bij schietpartij in Maine, media: zeker 16 doden

Rittenschema
Bijzondere Tour de France 2024 wordt 'episch'

Frankrijk
Beruchte Franse crimineel die per helikopter ontsnapte krijgt 14 jaar cel

Boekrecensie Roman

Dario Goldbach
debuuteert met een roman over het lelijke en vieze van het kapitalisme

Boekrecensie Voedsel

Na lezing van 'De voedselruik' smaken winegums toch iets minder lekker

Best gelezen MEER >

- Rotte stompjes verzonken in ontstoken tandvlees: tandarts Visser treft thuis... van alles aan**
- Feit versus fictie: zes belangrijke cijfers over migratie ontleed**

Podcast The Retrievals

Als de pijn van vrouwen op dovemansoren valt

[MEER RECENSIES >](#)

Wilt u iets delen met Trouw?

Tip hier onze journalisten

Algemeen

Over ons
Contact met Trouw
Privacystatement
Abonnementsvoorwaarden
Gebruiksvoorwaarden
Cookiebeleid
Privacy-instellingen
Auteursrecht
Colofon

Service

Klantenservice
Mijn omgeving
Vakantieservice
Adverteren
Losse verkoop

Meer Trouw

Abonneren
Nieuwsbrieven
Digitale krant
Webwinkel
RSS-feeds
Facebook
Twitter
Android apps
IOS apps

Navegator

Columnisten
Recensies
Archief

